

OBRtnIK

Glasiło Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjenišvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Cesta 29./X. št. 19 (Marn Josip).
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.— „
posamezna številka . . . 1.50 „

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto VI.

Ljubljana, dne 26. junija 1937.

Štev. 5

Izobrazba obrtnikov

Ko pregledujemo delo v obrtniških organizacijah, ustanovah, pa tudi drugje kjer je obrtništvo zastopano oziroma poklicano, da zastopa interese stanu ali javnega značaja, često vidimo, da uspehi in rezultati dela niso taki, kakor jih obrtništvo pa tudi ostala javnost pričakuje od naših zastopnikov.

Največ krivde je pri tem na premali usposobljenosti ljudi, ki so poklicani, da nas zastopajo pa naj si bo to izvoljenih ali pa imenovanih. Vedno imamo priliko že v najnižjih organizacijah ugotoviti, da se posameznik brani biti izvoljen v odbor ali pa celo prevzeti kako funkcijo. To si razlagamo povsem enostavno, da ali ni posameznik sposoben ali pa se pusti prositi, da bi bil izvoljen. Seveda pa so tudi slučaji, toda redki, ko se ugledni in sposobni ljudje branijo prevzemati funkcije radi svoje obremenjenosti, kar je pravilno, velikokrat pa tudi zato, ker so uprave sestavljene iz ljudi, s katerimi sposoben organizacijski delavec in preizkušen v vseh funkcijah že naprej ve, da ne bi mogel uspešno delovati.

Iz vsega tega prihajamo do zaključka, da je baš nam obrtnikom potrebno vedno znova in znova zajemati izobrazbe in to vsestranske, ker vidimo samo če hočemo, ko se ozremo okrog sebe, kako nas drugi stanovi in poklici prehitevajo in kako tekmujejo v izobrazbi in izpopolnitvi.

Star je pogovor, da je šola življenje, vendar pa je pouku te šole mnogo lažje slediti, ako se človek na to pripravi in se tega tudi zaveda. In prav tega se često obrtniki ne zavedamo. Ko po vseh predpisanih pogojih postane danes nekdo mojster in ko je položeno mojsterski izpit, je s tem v največ slučajih tudi opravljeno z teoretično stranjo šole življenja. Ne trdimo, da ni današnja mladina danes precej na boljšem v tem oziru, saj so težki pogoji in težak kruh, ki tudi zahtevajo polne dovršenosti in tega se mladina v večini zaveda. Da pa je mnogo obrtniških obratov, ki so še pred dobrim desetletjem uspešno delovali in bili v širokem krogu priznani in poznani, moralo prenehati, je dejstvo in vzrok temu tiči po največ v tem, da niso sledili mojstri času, se istemu prilagodili, se primerno izpopolnili in premalo upoštevali pomen izobrazbe, ki zahteva od sodobnega človeka vseh zmožnosti, posebno pa pravilne kalkulacije.

Če se ozremo za čas po svetovni vojni sem, ugotovimo o izobrazbi samostojnih obrtnikov, da so se vršili razni tečaji v naši ožji domovini, razne poučne ekskurzije, efekt vsega tega, čeprav je bil

namen prirediteljev najboljši, je minimalen. Absolventi takih tečajev so običajno sledili pouku oziroma ogledom podzavestno in ker se niso oklenili z ljubeznijo tega, tudi niso odnesli željenih rezultatov. Zato pa je naloga danes, poklicanih ustanov, da pri prirejanju tečajev in poučnih ekskurzij, ki so vsekakor najboljše dopolnilo teoretičnemu pouku vse možnosti pravilnega sprejema teoretičnega pouka po pravem sistematičnem redu prouče. Ni dovolj samo posecati tečaj in prejeti obiskovalno izpričevalo, temveč je treba položiti tudi izpit, ki naj bo dokaz kako sledi poedinec sprejemanju izobrazbe in naj se zato ta tudi po pridnosti klasificira. Ko pa zapusti tečajnik teoretični pouk, naj se mu nudi, kar je pač odvisno od snovi tečaja tudi praktični pouk in pa razlaga.

Le dobro vzgojenih in v tečajih preizkušenih obrtnikov si moramo želeči, ki naj bodo tudi učitelji in vodniki svojemu naraščanju, kar bodo prav lahko, če bodo pravilno razumeli in se tudi ravnali po pridobitvah v tečajih, katerih vrednost je treba praktično pokazati v udejstvovanju.

Stojimo na stališču, da mora vsak obrtnik če hoče biti prvenstveno dober mojster, imeti dobro podlago, praktično in teoretično za svojo stroko in vzgojo bodočega naraščaja. V obrtniške organizacije je treba pritegniti moči, ki so se s pridom udejstvovali že v drugih prostovoljnih organizacijah in so brezplačno, idealno vršile vse funkcije, prav posebno pa je važno, da tajniške in zapisnikarske, kar se posebno pogreša. Le če bo vršil vsak funkcijo, ki jo je zmožen, bo tudi organizacija uspešno delovala in to si moramo baš obrtniki želeči pa tudi ustvariti. Pozabiti ne smemo, da so za nas najvažnejša združenja in ta moramo najprej izpopolniti. Vse drugo, kar se zadeva obrtništva, mora izhajati iz združenj in ljudje, ki bodo več let pokazali uspešne rezultate v združenjih in z svojim nesebičnim delom prejeli zaupanje za sposobnost, morajo tudi obrtništvo zastopati na najvišjih mestih, ker le taki se tudi najboljše zavedajo dolžnosti.

Izobrazba nam mora biti nad vse in s to si tudi moramo zgraditi ob požrtvovanju in samozavesti boljšo obrtniško bodočnost!

Obrtništvo je odklonilo Okrožne odbore obrtniških združenj

V nedeljo, dne 13. t. m. so se vršile na sedežih vseh štirih Okrožnih odborov obrtniških združenj prve po zakonu določene skupščine, na katerih so bili tudi v smislu zakona zastopani edino upravičeni delegati Obrtniških združenj.

V letu 1933., kakor smo že pisali, so bili nasilno ustanovljeni ti O. o., v katere je takratni imenovani odsek Zbornice za TOI imenoval izključno le pristaše skupine g. Rebeka, oziroma one, ki so bili za sistem skupnih zbornic. Lansko leto meseca septembra pa so bile te imenovane uprave razrešene in imenovani komisarijati. Komisariji so tudi sklicali skupščino z določenim dnevnim redom.

V Ljubljani so delegati sklenili razpust oziroma ukinitve O. o. s 120, proti 15 glasovom. Ljubljanski O. o. je štel 68 prisilnih združenj, ter je bil najmočnejši, ker so bila v tem včlanjena tudi pokrajinska združenja. Občni zbor se je vršil v hotelu „Metropol“, ki ga je vodil g. Battelino Vinko, ki je podal tudi svoje poročilo. Sledilo je poročilo tajnika, nato pa razprava in potrditev računskega zaključka za preteklo leto. Pri tej točki so se oglašili razni delegati, češ, naj odbrti ta računski zaključek oni, ki ga je tudi potrdil, ker delegati so letos prvič voljeni, in zato ne morejo nositi nobene odgovornosti za preje. Glede na to je stavil delegat g. Mihelčič Ivan konkreten predlog, naj se Okrožni odbori ukinejo, ker so nepotrebni in pa ker prinašajo obrtništvu veliko breme; utemeljeval je tudi svoj predlog s tem, da če želi Zbornica te ustanove imeti, tedaj naj jih ima, toda finansira naj jih iz svojega proračuna, brez bremen za obrtništvo. Omenjeni delegat je vprašal navzočega zastopnika banske uprave g. sekretarja Šinka, če so

delegati danes upravičeni ali niso po zakonu razpravljati o ustanovitvi oziroma ukinitvi, ker so le oni polnopravni pooblaščenec v smislu zakona za to. G. sekretar Šink je izjavil v imenu Banske uprave, da naj delegati sami odločijo po svoji volji in uvidevnosti, ker so topogledno popolnoma nevezani in svobodni, Banska uprava pa bo postopala v smislu sklepov. Glede na to je bil stavljen konkretno edin predlog, in sicer naj se izjavijo delegati za ali proti ter da naj se glasuje tajno in poimensko. Volitev se je izvršila v popolnem redu z goraj omenjenim rezultatom, tri glasovnice pa so bile prazne. Dnevno časopisje — nekatero seveda ne soglašajo s tem („Jutro“, „Slovenski Narod“) češ, da je prenehala delovati važna obrtniška ustanova, ki jo je prikladal v življenje novi obrtni zakon, da posreduje med Zbornico in združenji. Ne vemo, kako to, da se že ne navadijo poslušati glas večine, kar zopet povdarjamo in naj si zapomnijo časopisji, da je 120 mnogo več kakor 15, in to je dejstvo, ki ni bilo prisiljeno in tako je tudi številčno razmerje, kar prav lahko trdimo, za osamosvojitve obrtništva v samostojni obrtni Zbornici, če bi se volitve tudi v to ustanovo tako izvedle ali pa storil plebiscit.

V Celju je izvoljena uprava O. o. Občni zbor se je vršil v dvorani Obrtnega doma v Celju, zastopanih je bilo 38 združenj po 59 delegatih. Občni zbor je vodil komisar g. Lečnik, ki se je vršil v približno enakem smislu in tudi tako potekel, kakor v Ljubljani. Po poročilih funkcijonarjev so se vršile volitve, kjer je lista na čelu s predsednikom g. Stojanom Holobarjem prejela 39 glasov, druga na čelu z g. Anton Jagrom pa 18 glasov, tako da je bil za predsednika izvoljen

Zahtevamo svojo obrtniško zbornico po svobodno zajamčenem plebiscitu!

prvi, za podpredsednika pa drugi. Sprejet je bil tudi proračun ter je bila uprava pooblašena o tem, da naj sklepa sama o ukinitvi ali nadaljnjem obstoju, če bodo uspehi to potrebo dokazali. Tudi v Celju, kakor je razvidno, je prišla volja samostojno mislečega obrtništva do popolne veljave, kar je zopet dokaz, kako zmaga ideja osamosvojitve obrtništva.

V Mariboru je bila izvoljena uprava O. o. Občni zbor se je vršil pri „Orlu“, katerega se je udeležilo 70 delegatov, ki so zastopali 44 združenj. Po poročilih, ki so bila povsod enaka, je sledila točka volitev nove uprave, za kar so bile vložene 4 liste. Izvoljena je bila uprava na čelu z g. Novakom, ki je prejela 35 glasov. Na občnem zboru v Mariboru je bilo med drugim sklenjeno, naj bi se celjski in mariborski Okrožni odbor združila, ter so bili nadalje iznešeni še drugi predlogi in zahteve. Tudi tukaj se je pokazalo, da je odločilno samostojno misleče obrtništvo, kar naj si vsi merodajni zapomnijo.

V Novem mestu so sklenili razpustiti O. o. Na občnem zboru je bilo prisotnih 36 delegatov, torej je bila udeležba polnoštevilna, znak zanimanja. Po pozdravu in poročilih ter blagajniškem poročilu iz prejšnje uprave je zbudilo veliko pozornost dejstvo, da bivši predsednik g. Malovič terja dolžni mu znesek Din 25.300.— med tem, ko je komisariat po vestnem pregledu knjig in spisov ugotovil zelo malenkostno terjatev, ki je za preko 20.000.— Din manjša, kakor se navaja. Mnogo debate in ugovorov je bilo tudi pri navajanju dolgujočih zneskov združenj O. o., katere vsota znaša ca. 35.000.— Din. Delegati so dokazovali, da združenja ne morejo prevzeti tega na znanje, ker niso bila nikdar pooblašena za to in niti delegati niso to odobrili, ter je šele ta skupščina mesto, na katerem bo govora za bodočo, za nazaj pa ne more noben delegat glasovati. Pred točko proračun se je razvila debata za ukinitve ali obstoj O. o. 7 delegatov je govorilo in utemeljevalo nepotrebnost te organizacije, nekateri načelno, nekateri tudi radi prispevkov, v večini pa so si bili edini, da ta organizacija celotnemu obrtnemu stanu ničesar ne nudi, niti ne bo nudila, vsled česar so delegati smatrali za krivično prevzemati breme vzdrževanja vsega tega aparata, posebno pa lokal in nameščenec, kar lahko vsako združenje v lastnem delokrogu na sedežu sreza ali sodnega okraja vrši. Šest delegatov je zagovarjalo nasprotno mnenje. Pri glasovanju za ukinitve je glasovalo 17 delegatov proti, 17 pa za s predsedujočim vred. Zahtevalo se je ponovno glasovanje in med tem ugotovilo, da je glasoval proti ukinitvi en delegat brez pooblastila, katerega glas je bil razveljavljen, s čimer je zmaga tudi tendenca za ukinitve proti 16 glasovom, vsled česar so odpadle tudi nadaljnje točke. Kakor je razvidno je tudi naša Dolenjska dovolj jasno pokazala, da si ne pusti diktirati nad stvarmi, za kar ima samo ono pravico odločati. Nekatere gg., ki so bili na tej skupščini, pa opozarjamo, naj že enkrat spregledajo, katera linija je prava, da ne bodo v bodoče še bolj obsedeli med dvema stoloma, kakor je bil to sedaj slučaj.

Nič se ne čudimo jadikovanju v „Obrtnem Vestniku“, kjer točijo krokodilske solze v uvodniku, dalje se je razpisal duševni oče in velikodušni pokrovitelj „O. o.“ g. Iglič, z dolgim članom, posebej pa še objavljajo reporterski članek. Na vse to odgovarjamo, da je glasovanje dovolj jasno pokazalo sliko, vsled česar za Ljubljano in pa ljudi okrog „Obrtnega Vestnika“ velja, da je 15 tako mala številka napram 120, da naj raje molče, ker trudijo se zaman dokazati upravičenost svojega naziranja. „O. V.“ naj bi raje vedno zastopal interese, kakor je večina sklenila, pa tudi pri Zvezah obrtnih zadrug, ne pa, da so bili baš ti gg. grobarji. Če se je kdo zatekal in delal proti večini s pomočjo oblasti in politične moči, je bila to gotovo vedno manjšina pri „O. V.“ z g. Rebekom na čelu, kar bo tudi vedno ostala.

Vzrokov za razpust „O. o.“ oziroma neustanovitve, kar se je dejansko šele na teh skupščinah storilo, je iskati v dejstvu, da so se pustili nekateri imenovati v te ustanove, pričeli prisilno izterjati prispevke in poleg tega niso predstavljali ničesar in so delali tudi proti interesom obrtništva. Kar pa se tiče zneska oziroma prispevka po članu za O. o. res ni velik in nobena zavest in apeliranje nanjo ne pomaga, če ni obrtnikov gospodarski položaj z materijalne plati ustaljen in to si je treba zapomniti. Izgovarjanje na komisarijate ne drži, kajti oni so storili samo odrejeno dolžnost imenovani funkcionarji in odstavljani pa če niso tega mogli storiti, naj bi raje odstopili, ker pa tega niso storili, je to njihova legitimacija — borba za korita, kakor sami navajajo. Če je koga vedla dobra volja in odločno stanovsko prepričanje k ustanovitvi, tedaj to gotovo niso bili tisti, ki so se pustili imenovati. Skrajne duševne reve so to morale biti, ker se ne morejo zavedati, da so bili „O. o.“ usta-

A. & E. Skaberne Ljubljana

Mestni trg 10

priporoča svojo zalogo

MANUFAKTURE

Posebni oddelek za

LINOLEJ

novljeni pod diktatorskim režimom. Saj je bila Zbornica tako sestavljena, „O. o.“, v davčne odbore so bili postavljeni samo taki ljudje s par častnimi izjemami itd., itd. Vse to se je zgodilo samo zato, ker so bili gg. pri „O. V.“ z g. Rebekom na čelu svoj čas dobro zapisani pri eni politični stranki, ki je imela tudi krmilo oblasti v rokah. Danes pa, ko tega ni več in ko se potaplja barka veličastne zgradbe, katere temelji so bili vedno trhlji in negotovi — tak bes. Ne moti jih ničesar, da je komaj pol leta, ko so v bratskem objemu z JRZ nastopili proti samostojno mislečemu obrtništvu, danes pa tako nasprotje?! Nas ne moti ničesar, kar naš sotovariš pozitivnega stori s svojim lastnim delom in svojimi lastnimi žrtvami za splošnost. Kadar pa gre iz naših skupnih sredstev, tedaj pa si ne pustimo vzeti pravice odločati in to bomo dosledno izvajali, ker to nam je zakon zajamčil, izvajati pa se mora za vse enako.

Glasovanja za ali proti O. o. ter volitve uprav so za nas merilo, pa menda tudi še za široko javnost ter oblasti, kako misli obrtništvo v široki masi in rezultat tega naj bo že enkrat dovolj zgovoren dokaz, kdo ima legitimacijo pra-

vico zastopati obrtništvo in kdo nima. Potrebne so nam močne prostovoljne, borbene organizacije in kdor je pošten in zaveden obrtnik, ne bo v dostojanstvu svoje moči nasprotniku uničeval organizacij samo zato, ker boljše uspevajo in imajo več pripadnikov.

Trenotno smo jugoslovanski obrtniki Dravske banovine slučajno brez vodilne borbene organizacije, toda vse to še pride, masa čaka samo na poziv in majhen signal za to so bile volitve v O. o. ter glasovanje za neustanovitve, saj je zdravo jedro našega obrtništva v združenjih in cvet teh je odločal o predmetnem vprašanju.

Če pa pogledamo, kdo so bili izvoljeni funkcionarji in kdo so bili delegati nam menda ni treba naštevati številčnega razmerja, najlepši dokaz je rezultat teh občnih zborov, da je obrtništvo, bo in ostane v svojem bistvu na liniji popolne osamosvojitve. Porok za izvedbo tega pa so samozvestni obrtniki, ki uspešno delujejo v upravah združenj in le ti so predstavniki obrtništva, ker združenja niso korita in naše obrtništvo dela pri izvoru, zato pa je bodočnost njegova, ne pa propalih generalov in političnih vsiljencev.

Konferenca obrtniških zbornic

Dne 8. in 9. junija t. l. je bila v Banja Luki konferenca obrtniških zbornic, na kateri so podale poedine Zbornice svoja poročila, oziroma referate. Referati so bili sledeči o samoupravnih dokladah v zvezi z obrtniškim stanom, o pavšaliranju davka na poslovni promet, o plačilu prometnega davka, o kombiniranju skupnega dvaka na poslovni promet, o spremembi uredbe glede plačila davka na luksuzne predmete, o oprostitvi davka na zgradbe, o spremembi pravilnika o strokovnih šolah, o spremembi pravilnika o polaganju mojsterskih izpitov za ženske obrti, o uredbi o elektrovodih, o delu kazenskih zavodov in o plinskih instalacijah, k čemer je konferenca zavzela svoje stališče.

Beograjska obrtna zbornica je predlagala naj se ustanovi samostojen odsek za obrtništvo pri ministrstvu za trgovino in industrijo. Predložila je tudi svoj predlog glede uredbe o pobijanju nelegalnega obrtovanja in konkurence.

Prihodnja konferenca bo meseca septembra v Novem Sadu z ednim dnevnim redom: O reorganizaciji strokovnega šolstva. Meseca novembra pa bo na to prihodnja konferenca v Beogradu ob priliki 25-letnice obstoja tamkajšnje Obrtnice Zbornice.

Ljubljanska Zbornica je bila zastopana po predsedniku Obrtnega odseka g. Ogriču in tajniku dr. Pretnerju.

Mestna podjetja naj se oproste neposrednih davkov!?

V Banji Luki se je vršil pretekli teden kongres zveze mest kraljevine Jugoslavije, kateremu je prisostvovalo mnogo delegatov v zastopstvu okrog 50 mest. Po raznih poročilih in referatih je bila sprejeta tudi resolucija, ki zahteva naj se izda zakon o samoupravnih financah, dalje naj se ukinejo proračunske dvanajstine od marca do oktobra 1935./36., naj se mestna podjetja oproste neposrednih davkov, meščanske šole pa naj dobe značaj srednjih šol.

Nas obrtnike zadeva gotovo najbolj točka, ki zahteva, naj se oproste mestna podjetja neposrednih davkov. Zato moramo najenergičneje protestirati, da bi uživala mestna podjetja še to sinekuro in bila favorizirana v škodo obrtniških obratov. Naša borba gre za tem, da naj sa-

mouprave opuste vsa obrtniška dela, ne pa da bi z davčnimi oprostitvami in drugimi privilegiji v bodoče še uspešneje delovala, za kar imajo vse predpogoje ter konkurirala obrtništvu. Obrtniki raznih strok so že nešteto krat stavili konkretne predloge na uprave avtonomnih občin v Dravski banovini v zadevi ukinitve raznih delavnic, kakor mizarjskih, strojnih, elektroinstalacijskih itd., itd., pa še doslej nismo slišali, da bi se katerakoli obrtniška zahteva iznešena v tem pravcu, pozitivno rešila. Na mnoge intervencije žal ni nikakih vidnih uspehov. Zahtevamo, da se ta vprašanja razpravljajo na javnih sejah občinskih uprav, saj je že predstav pri vsaki avtonomni občini toliko v pogledu ukinitve nepotrebnih občinskih obrtniških obratov, da že ena sama seja

Obrtniki, kupujte pri tvrdkah, ki oglašujejo v našem listu, katere najtopleje priporočamo!

ne bo mogla več zadostovati radi obširnosti materiala. Čas je, da se tudi ta vprašanja končno spravijo na dnevni red in rešijo, kot smo omenili, ne pa da kratko malo referenti rešujejo take zadeve.

Obrtniki kot polnopravni državljani-davkoplačevalci zahtevamo javnega razpravljanja o nas se tičočih vprašanjih pri

občinskih upravah, ker stojimo na stališču, da more le občinska uprava, kot edino pristojna zadovoljivo rešiti naše občin se tičoe probleme in zato tudi odklanjamo vsako drugo rešitev.

Iz Ljubljane sta se udeležila kongresa, predsednik občine g. dr. Jure Adlešič in mestni svetnik g. Novak Avgust.

Novi načelnik oddelka VIII. (za trgovino, obrt in industrijo) pri banski upravi v Ljubljani

Z ukazom kraljevega namestništva v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. na predlog ministra trgovine in industrije je imenovan za načelnika III. skupine, 2. stopnje pri kralj. Banski upravi v Ljubljani g. dr. Fran Ratej. Dosedanji načelnik g. dr. Rudolf Marn je upokojen ter je novi načelnik že nastopil svoje službeno mesto.

Obrtništvo je prepričano, da bo novi g. načelnik v polni meri zadovoljil zahtevam in potrebam obrtniškega stanu na položaju, ki ga zavzema, vsled česar g. načelnika najtopleje pozdravljamo, želeč mu mnogo uspehov in tesnega sodelovanja z obrtniški organizacijami ter

upoštevanja in realiziranja njihovih želj, zahtev in pritožb.

Ob tej priliki moramo izreči tudi zahvalo dosedanjemu načelniku g. dr. Marnu, kateremu želimo tudi v pokoju, naj preživi v miru in zadovoljstvu sadove svojega dela. Ker pa smo prepričani, da bo še nadalje vršil odgovorno in važno funkcijo kot vodja naših tujsko-prometnih ustanov in organizacij, se zavedamo, da bo tudi v bodoče sodeloval, v kolikor bo to mogoče, z obrtniški organizacijami pri dvigu in napredku našega tujskega prometa.

Po dveh letih

Tako se glasi uvodnik „Slovenca“ od nedelje z dne 20. junija 1937, v katerem čitamo, da je že dve leti od kar imamo vlado brez izprememb.

Resnično ni to doba, ki bi pomenila v zgodovini mnogo. Pa tudi v tem času ne more nikdo posebno veliko pozitivnih slučajev navesti od katerih bi imele široke plasti naroda koristi. Trdi se, da so bili doseženi lepi uspehi na socialnem, političnem in tudi gospodarskem polju, kljub nezpremembi političnih zakonov. Baš na to se tudi opira, češ, da pri isti ustavi vse čisto drugače učinkuje, vsled česar tudi ljudstvo drugače gleda Stojadinovićevo vlado, kakor pa je Jevtićevo. Predpostavlja se oseba, ki ima za seboj tisočglave množice pred vsiljenci. S tem soglašamo! Morda se je res razpoloženje ljudstva ob postavitvi sedanje vlade pojavilo zato, morda se je tudi, kdo oddahnil pred težko moro. O svobodnejšem zadihanju pristaša pa tudi nasprotnika pa žal ne moremo soglašati, saj to ne drži niti za pristaše.

Da še niso postali zakoni ideal, ki so prej tolikokrat služili za zatiranje ljudstva, moremo prav dobro potrditi samostojno misleči obrtniki, kajti mi vemo, da so se jih posluževali pač ljudje, da so z njimi ljudstvo dražili, ker ne poznajo njegove moči. Nekaterim se je sicer posrečilo brez enakopravnosti zahlepeti po prvenstvu in zato je razumljivo, to dejstvo vzbudilo odpor, toda zmagali so — „nekateri“.

Nora početja si pač danes dovoljujejo ljudje, ki se ne morejo vživeti, da je večina nad vse, pa naj si bo to v stanovskih in drugih vprašanjih. Žal, da početja takih ljudi ne ostanejo le pri redkih gostilniških omizjih, pri vpitju in zbijanju s pestmi po mizah, saj je mnogo teh junakov uspele baš s čenčami, storjenimi v gostilnah, storiti odnos, da merodajni oblastniki ali recimo najvišji predstavnik ene banovine ni hotel sprejeti predstavnikov večine, temveč je raje verjel čenčam, ki so mu jih natvezili in po teh tudi postopal.

Če so gostilniške čenče ter junaški demagogi več vredne od sklepov edino pristojnih forumov, kjer ne vlada nobena sila, samo odloča številčno razmerje glasov, tedaj je razumljivo, da se je moglo zgoditi, da je ena sama oseba, ki se je javno hvalila, brez zaslišanja uspela z lažnjivimi dejstvi, ki so bili poleg tega še potvorjeni, pripraviti visoko oblast „svoj čas“ do tega, da je razpustila in razgnala razne organizacije, ki so imele po vseh veljavnih zakonih sicer vso pravico javnega delovanja, niso pa hotele trobiti v rog politične režimske stranke. Topogledno moramo pa izreči sedaj vso hvalo in priznanje, saj se danes resnično spoštuje večina povsod, tako v prostovoljnih in prisilnih organizacijah, za kar moremo baš obrtniki v prvi vrsti potrditi, saj smo si popolnoma svobodno brez omejitve lahko izvolili brez političnih vplivov, in brez kakakega nasilja ali oblasti svoje resnične obrtniške zastopnike v Zbornico za TOI. Pa tudi drugje, kjer smo se izživljali, kot stan v prostovoljni organi-

konskih uredb, ki naj onemogočajo nelojalno konkurenco, zaščitenje obrtnikovih terjatev, od dajo javnih del ne najnižjemu ponudniku, ureditev znosnega davčnega prispevka itd., itd., katerih smo sedaj pogrešali in smo prepričani, da jih bo lahko izvesti, ker zahteve niso pretirane.

Ker se zavedamo, da še ni vse storjeno in da je v Jugoslaviji še mnogo dela in velika bodočnost, zato naj vlada radi ščuvanja in pihanja nekaterih časopisov, ne vrže puške v koruzo, temveč dela in dela.

Še nekaj moramo pripomniti. V svojem tretjem letu naj vlada izvede tudi revizijo vseh nezakonitih razpustov raznih organizacij, pa tudi kaznuje krivce, ki so na pr. zakrivali zlonamerno in zavedli oblast, da je neupravičeno razpustila kako organizacijo. Prav isto velja tudi za kazni in preganjanja ter ponižanja, ki so jih nekateri v zadnjih letih pretrpeli vsled tega, ker se niso hoteli podrediti zahtevam politikov, temveč so zvesto stali ob strani svojih sotovarišev in stanu.

„Slovenec“ podčrtuje, da je prišel čas trajnega in mirnega razvoja, pri katerem mora biti ljudstvo tudi odločujoč faktor države. Ta misel je tako sveta, da jo mora spoštovati vsaka vlada, vsak minister in vsak politik in pred katero se mora vsaka stranka umakniti. Šele, ko bo ta misel tako splošna, da ne bo mogla nobena stranka podirati, kar je prejšnja pozidala, se bo sedanja umaknila, ako se bo kdo oglasil.

Pravilno je to povedano, prenešeno se mora, ako se to ni dogajalo doslej izvajati tudi po stanovih, saj je nemoten razvoj stanov, tudi najuspešnejša podlaga državnemu razvoju. In to mora razumeti tudi vsak minister po uvodniku „Slovenca“, zato pričakujemo tudi obrtniki več spoštovanja do obrtniških organizacij in veljave obrtniškega stanu, ki mu gre neovirano, tudi svoji kos pravice.

Za zaključek tudi mi pravimo, da želimo v mirnem ozračju brez razgrajacev — kupov pred-sodkov pred nami ni — izvršiti naše pošteno delo, ki nam ga večkrat kdo nepoklican ovira. Le tako in po tem potu hočemo doseči enako-pravnost in pravico, ki mora biti za vse enaka, oni pa, ki jo dele po veljavnih zakonih, morajo spoštovati načelo večine — pendreke, pritisk in razpuste pa spraviti kot relikvije za zgodovino neljudskih režimov.

Kongres Glavnega zemaljskega saveza obrtnikov Jugoslavije v Beogradu

V ponedeljek se je vršil v Beogradu XVI. kongres naslovnega Saveza, ki je prostovoljna obrtniška organizacija s področja bivše kraljevine Srbije ter se razteza njegovo poslovanje tudi na nekatere ostale dele v državi. Kongres je otvoril in vodil predsednik g. Milan J. Stojanović, ki je posebno pozdravil tudi prisotne predstavnike bolgarskih obrtnikov. Na dnevnem redu so bila tudi razna za obrtništvo pereča vprašanja, pa so bili po debatah izvršeni razni sklepi, ki jih izraža resolucija, katera je bila soglasno sprejeta. Med drugim je bilo sklenjeno osnovati Balkansko obrtniško zvezo.

Občnemu zboru so prisostvovali številni delegati. Samostojno misleči obrtniki Dravske banovine so bili tudi povabljeni, pa je naš predsednik tov. Pičman poslal pismeni pozdrav, ker se vsled znanih razmer pri DJO ni mogel noben naš delegat udeležiti tega zbora, kar smo običajno vedno storili. Pač pa je bil navzoč g. Iglič za Zvezo obrtnih društev, ki je še pred časom ostro nastopal proti vsemu, kar je bilo z juga, pač pa o tem na drugem mestu.

Iz uredništva. Prosimo vse tovariše obrtnike in dopisnike, da nam redno poročajo, za list oziroma objavo, poročila o pokretu in gibanju obrtništva iz svojih krajev, najsi bo za objavo ali pa informativne svrhe, kar je zelo važno. Poročajte nam o vseh važnih sklepih in ukrepih storjenih v društvih, združenjih, pa tudi iz ustanov ter samouprav, kjer obrtniki sodelujejo.

Naročnike pa prosimo, naj nam sporočijo kaj žele, da naj „Obrtnik“ objavlja in katere aktualne vsebine prinaša. Prepričani smo, da bomo mogli zadovoljiti naročnike v tem pogledu, katere tudi tem potom vabimo za sodelovanje z članki.

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.
Podružnica Ljubljana
 Gajeva ulica 6.
Centrala Beograd
 Delniška glavnica Din 75.000.000
 Udeležba države Din 30.000.000
Glavna podružnica ZAGREB
Podružnica Sarajevo

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Priviligirane Agrarne banke.

Sprejema na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve. Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: „Zanatska“ Ljubljana
 Telefon štev. 20-30
 Račun Poštne hran. štev. 14003

V vsakem javnem lokalnu zahtevajte list „Obrtnik“! Kdor podpira nas, tega podpirajmo mi!

Obrtniški novorojenček kriči!

Kumovala je „Zvezi slovenskih obrtnikov“ in njenemu glasilu JRZ. Te dni pa je že toliko napredoval vsled lepega vremena, da je končno odprl tudi drugo oko in se pokazal v vsej glori „Slovenski Obrtnik“, ožarjeni z vsemi žarki, kar jih premore ta božji svet. Očetov je več, so taki, ki so se „zabubali“ in jih obrtništvo pri njihovem izvrševanju včasih važnih funkcij ni moglo dobiti, kakor da bi bili zakopani, dalje taki, ki pravijo, da sploh pravi obrtniki niso itd., itd. In če potem novorojenček — sin takih očetov zganja neumnosti — kaj pa jih ne bi, saj je otrok — mu ni zameriti, ker očetje zanj govore, kako pa ti znajo, pa ni treba pripovedovati.

Politična vprašanja hoče tudi razglabljati in pripisovati delo njih, drugim. Saj so iniciatorji za razne pakete in zakulisne figure, prav duševni očetje „Slovenskega Obrtnika“, oni, ki se nazivajo voditelji tega novega odrešujočega pokreta, in so to dokazali dovolj, na razpologo je pa še mnogo prič. Tako je bilo pri enem paketu, ko so ti gg. JNS angažirali, prav tako pa pri drugem, ko so se z JRZ zmenili. Pri prvem jim je igra sicer uspela, toda oni so se s pozornice umaknili, kakor Pilat, pri drugem pa niso bili igralci nič več tako neumni, zato so jim pokazali hrbet in jih tudi zapodili izza kulis. Potem je jasno in razumljivo, kako bo težko življenje tega deteta — če bo pa kdaj sploh zrastel, je vprašanje, če bo ostal dedno obremenjen in pokvarjen, bomo pa videli!

DJO bi radi pripeljali na pravo pot, našli pa niso razumevanja zato, ker so igrali zakulisno politiko in kot osebe na merodajnih mestih, dajali potvorbena poročila proti sklepom večine. Taki so ti vsiljenci, ki jim je uspelo odstraniti jekleno metlo ter se povzpeli do dobro plačanih mest. Če je bilo to storjeno po poti JRZ, jih to prav ničesar ne moti, čeprav so še do včeraj hodili po poti JNS.

Kar se tiče raznih mest, kdo jih bo zavzel v ustanovah, ki so gospodarskega značaja in za katere je le del obrtništva doprinesel svoj obulus, naj bodo prepričani, da je stvar tistih, ki so lastniki, kdo jim bo upravljal, vsi drugi pa.

Zakaj so potrebne nekaterim zveze z srbskim obrtništvom in v kakšen namen?

Zvedeli smo, da išče g. Rebek za svojo Zvezo obrtnih društev Dravske banovine na vse strani zveze, da bi se bolj afirmiral, čeprav mu organizacija v Dravski banovini vidno gine in pa postojanko za postojanko podirajo nasprotniki, oziroma so v takozvanih Rebekovih prostovoljnih organizacijah, na katere se čisto sklicuje v vodstvih ljudje, ki so še daleč proč od ideologije g. Rebeka. — Čudimo se, da so potrebne zveze šele sedaj in to baš pri tistih, katere je dosledno osebno in v svojem glasilu napadal, pa tudi nas, ki smo v bratskih zvezah z srbskim obrtništvom že od vsega početka našega pokreta. Gotovo ko ga čevlji žuli, da je potrebna na brzo roko zveza!? Mi to stvar pazno zasledujemo in za enkrat to sporočamo obrtniški javnosti, da bo vedela, kako menjajo nekateri ljudje načela in stališča. Če si pa gg. obetajo kakih koristi od te zveze, sedaj se prav gotovo motijo, ker iskrenost bodo tudi srbski tovariši, v kolikor je še niso, kmalu spoznali.

Oni predstavniki obrtnikov, ki so še pred kratkim trkali na svoja junaška slovenska prsa in udrihali po nas jugoslovanskih obrtnikov, torej sedaj sledijo nam, a mi ne verjamemo v njihovo iskrenost in dobro voljo, ker dokler se doma ne bodo poboljšali, tudi ne verujemo v uspeh v Beogradu!

Dobave in licitacije

Dne 10. julija se vrši v pisarni referenta inženjerije dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za oddajo popravila vojaškega objekta v Mariboru.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

Mihelčič Ivan, Ljubljana
Borštnikov trg št. 1. Tel. 27-04

Izvršujemo vse nove napeljave, preureditve, dograditve in popravila instalacij za luč, moč, signale, radio itd. Vse formalnosti, prijave in naprava načrtov za stranke za priklon na omrežje krajevnih elektraren izvršimo brez doplačil. Popravljamo vse električne aparate, motorje, likalnice itd. Dobavljamo za instalacije in popravila prvovrstni material, kakor tudi svetila in žarnice. Pojasnila v strokovnih zadevah brezplačno. Cene zmerno. Postrežba točna in solidna. Zahtevajte reference.

ki so morda imeli kdaj govoriti v imenu izposojenih delnic, naj pa molče. Baš pri takih ustanovah ne vidimo sodelovanja ali pa kakšnih doprinesenih žrtev ljudi iz okolice „Sl. O.“, vsled česar tudi nimajo nikake pravice vmešavanja v te stvari. Kdor pa se hoče vmešavati, naj doprinese odredeno materijelno žrtev osebno, pa bo imel tudi pravico.

Otroci so še vedno izzivali in tako je tudi novorojenček. V svoji omejenosti in neugnanosti pa se vidi, da je otrok pristne JRZ, ker pravi, da ima višje gospode, ki naj politiko vodijo, o katerih je prepričan, da to dobro razumejo in jim vsestransko zaupa. Razumljivo, saj drugače otrok napram starejšim sploh ne more, sicer bi ga izobčili. Zanaša se na uspešen napredek svojega pokreta z geslom, naj se vsak od pove osebnih ambicij, kar je prav lepo, v praksi pa smo videli, da ni tako, če ne bi bilo osebnih ambicij in bivših ministrov, ki suflirajo duševnim očetom in novorojenčku ter ga spremljajo na vsakem koraku, kar naj bo dokaz slučaj, ko je vnet pristaš JRZ, toda samostojno misleč obrtnik moral odgovorjati g. ministru, ker je zavrnil list „Slovenski Obrtnik“, in tako naj store tudi vsi samozavestni obrtniki-tovariši, kakor je storil ta, da je zavrnil pritisk s pripombo, da je on discipliniran obrtnik, nato pa šele strankar!

Gospodom okrog novorojenega „Slovenskega Obrtnika“ silno bode v oči dejstvo, da je naše glasililo list **Jugoslovanskih obrtnikov**. Smešno je sicer odgovarjati na tak izbruh, vendar je to le dokaz, da se novi obrtniški list nahaja, res šele v svojih otroških letih. Mi moremo pri vsem tem ugotoviti dejstvo, da gledamo na obrtnika in njegove probleme iz vse bolj širokega in popolnoma nevezanega stališča, kakor pa gg., ki imajo od višjih gg. določeno in do posebno pobarvanih mej dopusten akcijski radij svojega pisanja in delovanja. Morda se iz takih razlogov potem ne tiska „Sl. O.“ v Jugoslovanski tiskarni in tudi ne nosi oznake, da je glasililo članov bivše „Jugoslovanske obrtne zveze“, kateri je stal na čelu svoj čas g. Ogrin. Kaj pravite torej k temu v Ljubljani in Beogradu?

Razno.

Nova uprava Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani. Dne 29. maja t. l. se je vršil občni zbor Kreditnega društva Mestne hranilnice v Ljubljani. Novi časi so narekovali tudi dejstvo, da je moral izpasti dolgoletni funkcionar g. Engelbert Franchetti. Njegovi ljudje, ki so ga svoj čas rabili za firmo so ga v tej ustanovi pustili izigrati na ljubo političnim intrigam. Izvoljeni so v bratskem objemu pristaši JRZ in JNS, kakor je pač navada, ker je menda ali baje g. Franchetti preveč samostojno misleč.

Beograjski velesejem. V nedeljo dne 6. junija t. l. so bili vsečano blagoslovljeni temelji beograjskega velesejma ob zastopstvu najvišjih predstavnikov oblasti in stanov itd. V temeljni kamen je bil vžidan tudi dokument o ostvaritvi te ustanove. Govorili so predsednik društva za prirejanje velesejmov g. Milan J. Stojanović, predsednik Zanatske banke in predsednik občine g. Vlada Ilčić. Iz poročil obeh se vidi, da bo prireditve velikega uspeha.

Beograjska obrtna zbornica bo prevzela pod svoj delokrog mojsterske delovodske šole. Že leta 1902. je bila ustanovljena v Beogradu moška obrtna šola, ki pa se je kasneje pretvorila v mojstersko delovodsko šolo, ki ima sedaj gradbeni, strojni in elektrotehnični oddelek. Ker je ta šola zelo važna za obrtništvo in njega naraščaj in ker krediti s strani države ne prihajajo redno, je nastala opasnost, da bi morala biti šola zaprta. Vsled tega je Beograjska Obrtna zbornica storila vse potrebno, da ostane šola še nadalje v neokrnjenem sistemu in zaslusila ministrstvo za prevzem izdrževanja. Gotovo je ta akcija posnemanja vredna v vseh tako nastalih položajih v kolikor že sedaj obrtne, oziroma trgovinsko-industrijske Zbornice ne podpirajo teh šol pri tehniških srednjih šolah.

URADNI ODLOKI IN SPOROČILA

Takse elektraren za instalacije in priključke. Na pritožbo in opozorilo obrtniških zbornic, da poedine elektrarne omejujejo ali onemogočajo izvrševanje elektrotehničnih in elektroinstalaterskih del obrtnikov na ta način, da predpisujejo nerazumljivo visoke takse za instalacije in priključke, katere izvrše obrtniki te stroke, in da se te takse ne plačajo v slučaju, ko instalacije in priključke izvrši sama elektrarna, kar vsekakor predstavlja nedovoljeni način tekmovanja, je ministrstvo industrije in trgovine z razpisom pod br. III-47004 od 12. I. t. l. pozvalo vse banske uprave, da prouče, če elektrarne pobirajo takse

za instalacije in priključke na način, ki je v nasprotju z odredbami obrtnega zakona § 58. odstavek 3. V kolikor se ugotovi, da poedina elektrarna ne postopa po citirani odredbi obrtnega zakona, mora kraljevska banska uprava podvzeti potrebne mere, da se plačilo navedenih taks vrši v mejah zakona.

Tem potom obveščamo vsa prizadeta združenja in posameznike o prednjem razpisu, da se ravnajo po tem in izvolijo obvestiti v vsakem slučaju predpisovanja visokih taks, ali o kakršnekoli protizakonitem omejevanju dela elektrotehničnim in elektroinstalaterskim obrtnikom s strani poedinih elektraren pristojno združenje oziroma Zbornico.

Pobotniška taksa za izplačilo službenih prejemkov. Po odstavku 2, pripombe 1 k tarifi postavki 33 takse tarife je plačati 1/2% takso od plač privatnih uslužbencev, bodisi da prejemajo plačo na podstavi podpisanega ali nepodpisanega seznama, bodisi da se vknjižuje na tekoči račun dotičnega uradnika.

K temu zakonskemu določilu je ministrstvo izdalo pojasnilo, iz katerega je razvidno, da morajo to takso poleg uradnikov plačati tudi mesečno plačane osebe, ki opravljajo posle, za katere je potrebna kvalifikacija. Osebe, ki prejemajo svojo plačo v krajših, nego mesečnih obrokih so takse oproščene, če ne dajejo o izplačilu podpisanih pobotnic.

Iz raznih navodil in pojasnil izhaja, da je to takso plačati celo, če se plače samo sumarno knjižijo, ali če je plača izkazana v seznamu za uslužbenske davke, torej v vsakem slučaju.

Ker se s pritožbo do državnega sveta reši vselej le za posamezen konkreten slučaj, v splošnem pa je pritožba za povprečnega državljanca predraga, moramo računati, da se priznanična taksa mora plačati, čeprav priznanice ni, in je treba napisati posebno knjigovodsko prilogo nalašč radi kolekovanja.

Zaposlenje imetnikov obrtniških obrti kot pomožnih oseb in izvajanje obrtniških del po strokovnih delavcih industrijskih podjetij. Kraljevska banska uprava Savske banovine je poslala Obrtni zbornici v Zagrebu sledečo rešitev:

Na tamošnje vprašanje, po katerem neko združenje prosi pojasnilo, če obstoje kakšne zakonske zapreke, da imetniki obrtniških obratov v konkretnem slučaju imetniki malih zidarskih obrti morejo istočasno biti zaposleni kot pomožna osebja pri drugih imetnikih obrti, v tem slučaju gradbenih obrti, kakor na tamošnje prejšnje vprašanje, če morejo strokovni delavci industrijskih podjetij istočasno opravljati samostojno obrtniško delo, se sporoča, da imetniki obrtniških obrti ne morejo stopiti v delo drugih imetnikov obrtniških obratov, kot pomožna osebja, dokler predhodno ne izroče ali opuste svoje pooblastilo, oziroma dovolilo, ker se v smislu odstavka 1. § 1. O. z. pod nekim obrtom v tem slučaju obrtniškim obrtom, razumeva samostojno gospodarsko delo in takim se sploh ne more smatrati delo osebe, katera je istočasno zaposlena kot pomožna osebja pri drugih imetnikih obrtniških obrti. Prav tako ne morejo biti strokovni delavci industrijskih podjetij, če niso poslovođe, istočasno samostojno izvrševati neko obrtniško delo.

Nasprotno temu ne obstoje zapreke, da se dva ali več samostojnih imetnikov obrtniških obratov v smislu obstoječih zakonskih predpisov družijo v cilju skupnega izvrševanja obrti...

Naš naslov je nelzpremenjen in pozivamo obrtništvo še k tesnejšemu sodelovanju, najsi bo pošiljanjem prispevkov za objavo, nabiranjem novih naročnikov in rednim plačilom naročnine ter preplačili, kajti zavedajte se, da se naš list izdružuje izključno le s prispevki naročnikov.

Uprava in uredništvo „Obrtnik“, Ljubljana, Cesta 29. oktobra št. 19 (preje Rimska cesta 19).

Iz uprave. Naročnike prosimo, naj ne pozabijo na redno izpolnjevanje naročniške dolžnosti, to je na plačilo naročnine, ki je predpogoj rednemu izhajanju našega glasila in pa tudi od katerega je odvisna aktualna vsebina ter važna poročila. Naročniki-obrtniki, zavedajte se, da je to edino slovensko obrtniško glasillo, ki je neodvisno in nima podrejenega delokroga v pogledu pisanja, temveč je edini cilj pomagati obrtniku pri njegovi borbi za njegovo osamosvojitvev in boljšo bodočnost.

Nakazila izvršujte po poštni položnici štev. 12986 ter se za vsa preplačila in darila priporočamo!

Obrtniki, ki prevzemajo hranilne knjižice

za delo, naj se glede prodaje istih obračajo na mojo pisarno, ki jih vnovič po dnevnem tečaju takoj v gotovini. Alojzij Planinšek, Beethovnova ul. 14/I. Telefon 85-10

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.